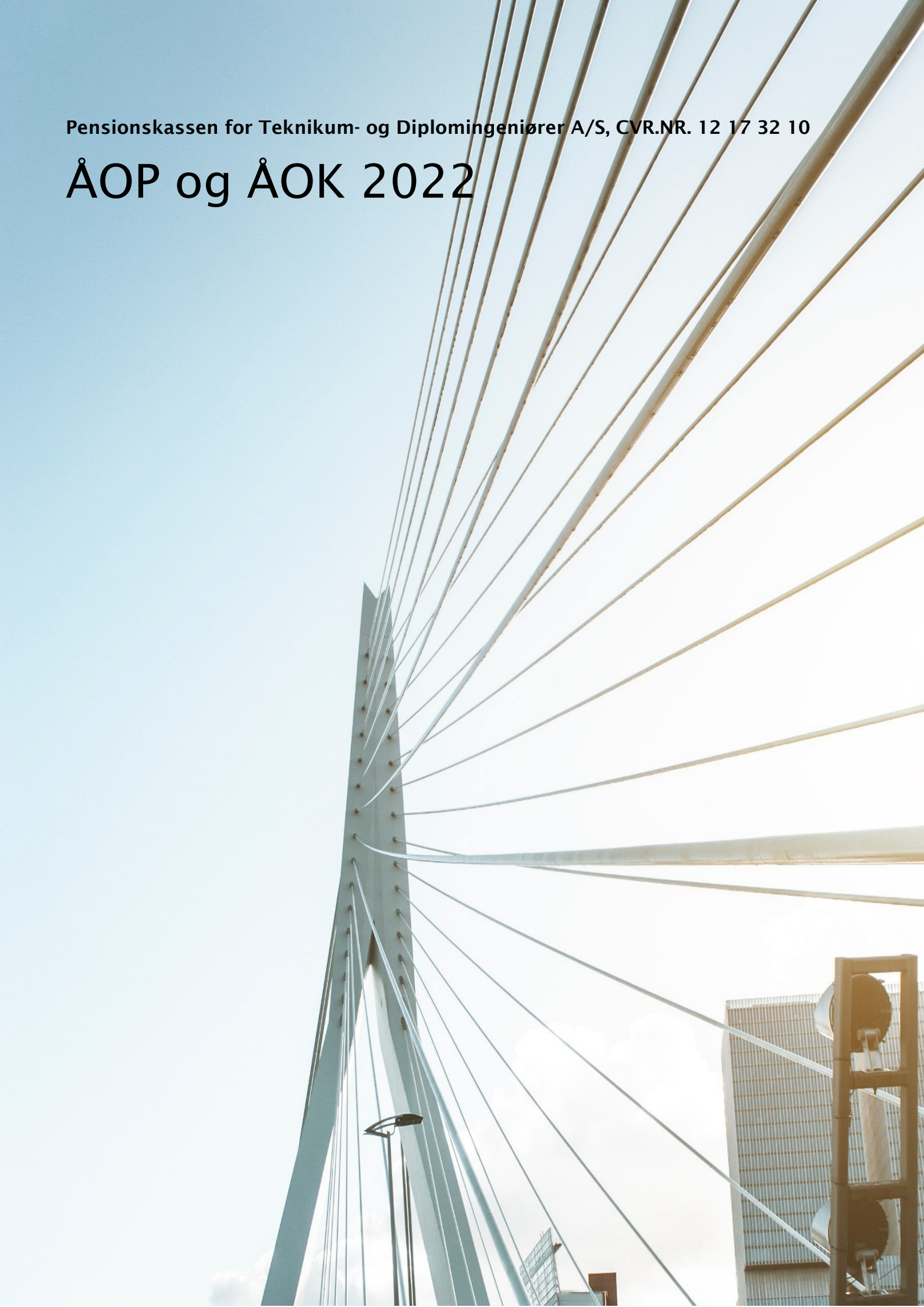

Pensionskassen for Teknikum- og Diplomingeniører A/S, CVR.NR. 12 17 32 10

ÅOP og ÅOK 2022

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Nøgletallene ÅOK og ÅOP	4
Anvendt praksis	4
Afstemningsskema.....	8
Pensionskassens Erklæring	9
Den uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP.....	10

Indledning

AOK og AOP viser det enkelte medlems samlede omkostninger ved pensionsordningen. I beregningen indgår både omkostninger til administration og omkostninger til investeringer. Investeringsomkostningerne er trukket fra, inden afkastet bliver tilskrevet medlemmets pensionsopsparing.

AOK viser de samlede omkostninger i kroner, og AOP viser omkostningerne i procent af medlemmets pensionsopsparing ved årets udgang. Ufordelte reserver tillægges medlemmets pensionsopsparing ved beregning af AOP. Opgørelsen af AOK og AOP sker i henhold til henstillingen fra brancheorganisationen Forsikring & Pension.

Fra og med i år er der hos Forsikring og Pension foretaget væsentlige ændringer for hvorledes disse omkostninger skal opgøres. Det indebærer bl.a. at en større del af investeringsaktivernes omkostninger nu beregnes ved en fastlagt omkostningssats som erstatning for de faktiske omkostninger.

Omkostningshenstillingen medfører yderligere, at alle pensionsselskaber skal udarbejde en anvendt praksis, et afstemningsskema samt en revisionsvejledning jf. bilag 4 i omkostningshenstillingen, der tilsammen danner baggrund for den uafhængige revisors erklæring. Den uafhængige revisor skal påse, at anvendt praksis og afstemningsskemaet i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med omkostningshenstillingen.

Omkostningsregnskabet skal publiceres på selskabernes hjemmeside, så det er let tilgængeligt. Beskrivelsen af opgørelsen af omkostninger er primært rettet mod personer, der er fortrolige med pensionsforhold. Pensionskassen har opgjort medlemmernes omkostninger ud fra den standard, der er defineret af Forsikring og Pension.

I nedenstående tabel ses udviklingen i medlemmernes administrations- og investeringsomkostninger for de seneste tre år:

Administrationsomkostninger i kroner

	2022	2021	2020
Administrationsomkostninger	540 kr.	540 kr.	540 kr.

Administrationsomkostningerne for 2022 er uændret i forhold til 2021.

Investeringsomkostninger i procent

	2022	2021	2020*)
3i1 Livspension i alt	0,67 %	0,40 %	0,35 %
Gennemsnitsrente	0,45 %	0,29 %	0,28 %
Seniorordning	0,32 %	0,22 %	0,26 %

I 2022 er investeringsomkostningerne steget markant, og særligt for markedsrenteproduktet 3i1 Livspension. Dette skyldes hovedsageligt, at der er indført nye standardberegningssatser for alternative investeringer. Implementeringen af branchens fælles beregningssatser vanskeliggør sammenligning med tidligere år.

Investeringsomkostningerne for Seniorordningen er steget på lige vilkår med markedsrenteproduktet, idet ordningen nu har sin egen produktportefølje.

Medlemmerne i pensionskassen kan finde deres individuelle omkostninger og deres omkostningsprocent ved at logge ind på www.ISP.dk og se under "Medlem", "Din pensionsordning" og "Få overblik over din pensionsordning".

Nøgletallene ÅOK og ÅOP

ÅOK er de Årlige Omkostninger i Kroner og viser de samlede administrations- og investeringsomkostninger.

ÅOP er de årlige omkostninger i procent og viser omkostningerne i procent af ultimo depotet tillagt en forholdsmæssig andel af ufordelte reserver.

ÅOK og ÅOP vises i Sampensions omkostningsmåler. Omkostningsmåleren kan anvendes til at sammenligne selskaberne på tværs af branchen.

Anvendt praksis

Anvendt praksis nedenfor indeholder forklaring til, hvordan ÅOK/ÅOP er opgjort. Hvor der ikke eksplicit er nævnt enten markedsrente (3i1 Livspension og Linkpension) eller gennemsnitsrente, gælder beskrivelsen for begge typer af produkter. Anvendt praksis for 2022 er uændret i forhold til sidste år bortset fra opdatering i henhold til den opdaterede LP-information.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	Der fastsættes et omkostningsbidrag direkte på policerne til dækning af administration af pensionsordningerne. De vejledende omkostninger for sundhedsforsikring knyttet til en pensionsordning beregnes som præmien gange samme omkostningssats, som gælder for rene risikoforsikringer.	Der anvendes ikke fordelingsnøgler, da de direkte administrationsomkostninger er opgjort på det enkelte medlem
Omkostnings- og risikoresultat	Omkostningsresultatet medtages i opgørelsen og vil alt efter årets resultat, have en positiv eller negativ effekt på omkostningerne.	Resultatet vil blive fordelt forholdsmæssigt mellem medlemmerne.
De samlede investeringsomkostninger	Investeringsomkostningerne omfatter følgende: <u>Obligationer og Noterede aktier</u> Internt administrerede obligationer og noterede aktier: De tilgængelige faktiske omkostninger omfatter: - Depotgebyrer - Handelsomkostninger Relaterede administrationsomkostninger. Eksternt administrerede obligationer indenlandske: En gang årligt hentes ÅOP for de eksterne investeringsforeninger på Eksternt administrerede obligationer og	De interne investeringsomkostninger, som er indeholdt i regnskabsposten "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" i pensionskassens årsregnskab, fordeles mellem gennemsnitsrenteproduktet, basisfonde og Linkpension ud fra primo beholdningerne fordelt på de aktivtyper, som er specificeret i administrationsaftalen mellem Sampension Administrations-selskab A/S og ISP. <u>Basisfonde:</u>

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	noterede aktier indenlandske: En gang årligt indsamles ÅOP samt evt. tillæg og/eller fradrag for de eksterne investeringsforeninger. ÅOP ganges på den gennemsnitlige beholdning for henholdsvis markedsrente og gennemsnitsrente. Eksternt administrerede obligationer udenlandske og ETF/ETN, hvor det bagvedliggende aktiv er udenlandske obligationer: Omkostninger til udenlandske investeringsforeninger består af følgende og beregnes på den gennemsnitlige beholdning: - T.E.R. sats jf. branchens fælles beregningssatser - Foreningens "Total Expense Ratio" (T.E.R.) <u>Fonde baseret på tilsagn</u> For fonde baseret på tilsagn anvendes branchens fælles beregningssatser¹, jf. Satsen ganges på et årligt gennemsnit af enten: 1. Afgivne tilsagn 2. NAV (Net Asset Value) Fondsomkostninger beregnet ved 1: - Private equity enkeltfonde - Private equity fund of funds - Kredit/lånefonde (herunder virksomheds- og juniorlån med sikkerhed) - Ejendomsfonde - Infrastrukturfonde - Skovfonde For Private equity fund-of funds er management fee satsen i de underliggende fonde, beregnet som	ÅOP for basisfonde (aktier, obligationer og alternativer) opgøres som forholdet mellem de samlede opgjorte investeringsomkostninger i kroner i hver basisfond og de gennemsnitlige beholdninger i basisfondene. <u>Linkpension:</u> Opgøres fra forsikringsystemets oplysninger om den enkelte forsikringskontrakts depotandele primo hver måned i fondene i Linkpension. Ud fra de opgjorte ÅOP'er omregnet til månedlige omkostningsprocenter for den enkelte fond opgøres forsikringskontraktens ÅOK. <u>Gennemsnitsrente:</u> Investeringsomkostningerne vedr. gennemsnitsrentemiljøet fordeles mellem medlemmets depoter tillagt ufordelte midler, bonuskapital og egenkapital. Ufordelte midler er i regnskabet opdelt i to poster, hhv. akkumuleret værdiregulering samt kollektivt bonuspotentiale. Fordelingen sker via procentandele, som beregnes som forholdet mellem de gennemsnitlige regnskabsmæssige hensættelser, den gennemsnitlige hensættelse vedr. bonuskapital, den gennemsnitlige egenkapital og summen af de nævnte. Der opgøres en omkostningsprocent for hver andel jf. oven-

¹ Ved behandling af branchens fælles behandlingssatser er der i overensstemmelse med omkostningshenstillingen foretaget lineær interpolering mellem oplyste management fee intervaller og derved opnås en højere grad af granulering. Der er foretaget ekstrapolering ved ældre aktiver. Efter anvisning fra Forsikring og Pension skal anvendte sats for det sidste år i tabellen reduceres med 20% for hvert efterfølgende år.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	et gennemsnit af management fee i Sampensions enkeltstående private equity fonde. Herudover er eventuelle handelsomkostninger og lignende indeholdt i regnskabsposten "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" i selskabets årsregnskab medtaget. Fondsomkostninger beregnet ved 2: - Co-investeringer - Illikvide kreditter (uden carry) - Likvide alternativer/hedgefonde <u>Fonde baseret på andet end til-sagn</u> Omkostninger på hedgefonde er baseret på branchens fælles beregningssatser, og herudover medregnes eventuelle handelsomkostninger og lignende indeholdt i regnskabsposten "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" i selskabets årsregnskab medtaget. <u>Afledte finansielle instrumenter</u> Omkostninger medtaget omfatter: - Handelsomkostninger - Transaktionsgebyrer - Depotgebyrer <u>Strukturerede produkter</u> Handelsomkostninger, administrationsomkostninger og management fee er indeholdt i regnskabsposten 2.7 (Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomheder). <u>Datterselskaber og associerede virksomheder:</u> Ejendomsselskaber: Investerings-	for. De årlige omkostningssatser vedr. hensættelserne og bonuskapitalen tildeles baseret på den enkelte forsikringskontrakts depot tillagt en andel af ufordelte midler og bonuskapital for at finde forsikringskontraktens AOK vedrørende investeringsomkostninger.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	omkostninger medregnes baseret på "beslutningstræet" under afsnit 6.11 i Omkostningshenstillingen. Nogle omkostninger vil være bogført internt, hvor andre omkostninger skal hentes eksternt. <u>CLO-investeringer:</u> For investeringerne i CLO'er, med kontraktligt aftalt kuponrente behandles investeringen som en <i>internt administreret obligation</i>. For investeringerne i CLO'er hvor der ikke er aftalt en kuponrente, behandles investeringen som en <i>private equity enkeltfond</i>.	
Risikoforrentning til basiskapitalen	Gennemsnitsrente: Risikoforrentning for garanterede pensionsordninger er opgjort i henhold til ISP's anmeldte overskudspolitik	
Garantibetaling	Der betales 0,5 pct. af depotet for garantien på Seniorordningen.	Betalingen trækkes direkte på medlemmets depot.
Omkostninger til forsikringsformidlere	Ikke relevant	

Omkostninger opgjort på basis af branchens fælles beregningssatser, som er beregnet i henhold til afsnit 10.4.1 i omkostningshenstillingen summerer til **34 mio. kr.**, svarende til **35,04%** af summen af alle medlemmernes ÅOK og **37,6%** af samlede investeringsomkostninger.

Afstemningskema

Nr.	Post	kroner		
1a	Summen af AOK oplyst til medlemmeme			99.478.564
1b	Summen af AOK fordelt på medlemmer, der enten har forladt selskabet, eller hvor policen er afgangsført			682.856
1c	Summen af AOK for bestande, hvor AOK ikke er relevant			-
1d	Summen af endnu ikke oplyst AOK			-
1	Summen af AOK til medlemmerne			100.161.420
	Omkostningspost	Gennemsnit s- rente	Markedsrente	Sum
2	Administrations- og erhvervelssomkostninger, jf. resultatopgørelsen	1.169.763	4.599.594	5.769.356
3	Leje af egen domicilejendom	-	-	-
4	Omkostninger til forsikringsformidlere	-	-	-
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber	-	-	-
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelser	-	-	-
7	Administrations- og erhvervelsesomkostninger i SUL-forsikringer, jf. regnskabet	-	-	-
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervelsesomkostningerne, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-	-	-
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	11.616.714	32.553.137	44.169.851
10	Øvrige investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	6.634.884	41.996.718	48.631.603
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-	-	-
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen (modregningspost)	-891.457	-	-891.457
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti	-	-	-
14	Garantibetalinger	-	2.174.290	2.174.290
15	Omkostningsresultat	989.634	-28.929	960.706
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres	-	-	-
17	Regulering af omkostninger fra foregående år			
18	I alt	19.519.538	81.294.810	100.814.348
19	Post 1 minus post 18			-652.928
Forklaring til hvilke medlemsgrupper, der indgår i post 1c og 1d: 1c Indirekte forsikring, rene risikoforsikringer f.eks. fortsættelsesforsikringer og policer, hvor der alene er gruppelivsdækning. 1d Policer, der ikke håndteres i forsikringssystemet.				

Pensionskassens Erklæring

Pensionskassen for Teknikum- og Diplomingeniører har dags dato behandlet og godkendt pensionskassens anvendt praksis og afstemningsskema for regnskabsåret 2022.

Det er vores opfattelse, at anvendt praksis og afstemningsskemaet er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, der er redegjort for i anvendt praksis, er i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de medlemsspecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt pensionskassens øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Hellerup, den 31. august 2023

Anne Louise Baltzer Engelund
Produktdirektør

Ole Fabricius
Økonomidirektør

Den uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Konklusion

Vi har revideret omkostningsregnskabet indeholdende anvendt praksis for opgørelse, afstemningsskema, herunder beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent), for Pensionskassen for Teknikum- og Diplomingeniører for indkomståret 2022.

Omkostningsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23. Omkostningsregnskabet er dateret den 31. august 2023. Afstemningsskemaet udviser følgende hovedposter:

Mio.kr.

Summen af ÅOK til medlemmerne (post 1)	100
<u>Omkostninger i alt (post 18)</u>	<u>101</u>
Forskellen imellem post 1 og post 18	-1

Det er vores opfattelse, at omkostningsregnskabet i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i erklæringens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af omkostningsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af virksomheden i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til krav og IESBA Code.

Fremhævelse af forhold – anvendt praksis

Vi henleder opmærksomheden på anvendt praksis for opgørelse af ÅOK og ÅOP. Omkostningsregnskabet er udarbejdet med det formål at synliggøre for virksomhedens medlemmer, hvilke omkostninger, der betales i forbindelse med medlemmernes pensionsordning. Opgørelsen omfatter summen af de medlemsspecifikke omkostninger svarende til medlemmernes samlede omkostningsbetaling til selskabet. Som følge heraf kan omkostningsregnskabet være uegnet til andet formål. Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Fremhævelse af forhold – ÅOK/ÅOP

Revisionen af ÅOK/ÅOP har omfattet sammenholdelse af summen af omkostninger indeholdt i afstemningsskemaets post 1a med de samlede omkostninger, der indgår i opgørelsen af medlemmernes ÅOK/ÅOP. Opgørelsen af de enkelte medlemmers ÅOK/ÅOP er ikke omfattet af vores erklæring. Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Ledelsens ansvar for omkostningsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et omkostningsregnskab i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et omkostningsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar for revisionen af omkostningsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om omkostningsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en erklæring med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som bruger træffer på grundlag af omkostningsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 3/23, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i omkostningsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den praksis, som er anvendt af ledelsen og beskrevet i afsnittet anvendt praksis for opgørelse, er passende, samt om de skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har beskrevet og anvendt, er rimelige.

Vi kommunikerer med ledelsen om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 31. august 2023

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Per Rolf Larssen
statsautoriseret revisor
mne24822

